

Goigs a llaor
de
Sant Andreu
Apòstol

Patró de la
Parròquia de
Sant Andreu
de la Barca
Bisbat de Barcelona

*Amb lo tresor singular,
que tant resplendeix en Vós:
Andreu Apòstol gloriós
vullau-nos sempre ajudar.*

*Betsaida fou vostra Pàtria,
i en ella ofici aprenguéreu
l'art de pescar entenguéreu,
puix sou pescador de marea:
en eix lloc per vostre Espòs
no us oblideu de pescar.*

*Molta terra caminàreu
encès del Diví amor;
i molta gent conquistàreu,
predicant amb gran fervor:
dispensant també els tresors,
de que Déu vos va dotar.*

*Mai temèreu lo rigor
del Tirà que governava,
la santa paraula anava
predicada amb gran valor:
los més obstinats de cor,
vinguéreu a subjectar.*

*A mort de Creu condemnat
isquéreu del Tribunal,
amb goig i alegria tal,
que jamai s'ha pensat:
i essent lo càstig atroç
lo gust vos van encertar.*

*Bona Creu immens tresor
a tu vinc pres i lligat,
per tu espero ésser portat
en los braços del Senyor:*

*dóna posada a mon cós,
qué'n tu espero descansar.*

*Tots los d'eix poble us veneren
per Titular, per Patró,
i amb Vós alcançar esperen
de sos pecats el perdó:
ateneu nostres clamors,
perquè amb Vós poguem estar.*

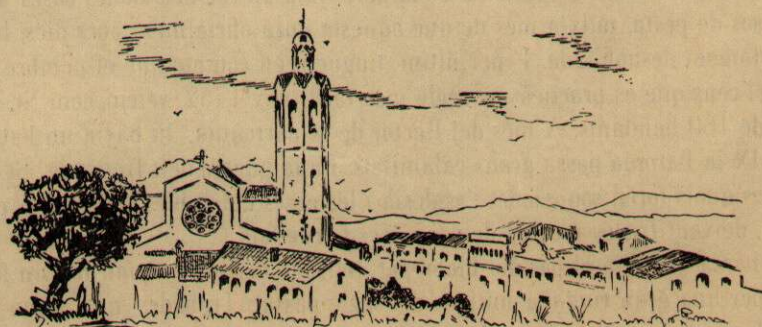
*Per no tornar a pecar,
implorem vostres favors
Andréu Apòstol gloriós
vullau-nos sempre ajudar.*

Ora pro nobis Beate Andrea, etc.

V| Anuntiavérunt ópera Dei.

R| Et facta ejus intellexérunt

OREMUS: *Majestátem tuam, Dómine, suppliciter exoramus: ut, sicut Ecclesiæ tuæ beátus Andréas Apóstolus éxstitit prædicátor et rector, ita apud te sit pro nobis perpétuus intercessor. Per Christum Dóminum nostrum. R| Amen.*

L'Im. i Revm. Sr. Arquebisbe-Bisbe de Barcelona ha concedit als presents Goigs 200 d'es d'indulgència

SANT ANDREU DE LA BARCA

AQUEST rialler i sanítos poblet de prop d'un miler d'ànimes, situat a la dreta del Llobregat, en la comarca del mateix nom, formà part de la Baronia de Castellvell (*Castro-Vetuli*), que comprenia el territori que avui formen els termes municipals de Castellví de Rosanes, Martorell, St. Andreu de la Barca, Castellbisbal, Abrera i St. Esteve Sesrovires.

De les èpoques prehistòriques, a St. Andreu de la Barca sols coneixem la destrial de basalt trobada pels voltants de la vila, i que avui es guarda al Museu d'Art de Catalunya.

L'antigüetat de Sant Andreu està testimoniada pel pas per la població de la carretera romana, que entrava pel carrer de la Font i sortia pel de la Palla, pujant després per la riera de Corbera i Roca de Droc, on no fa pas gaires anys encara podia apreciar-se el solc que el rodatge havia fet sobre la pedra. Prop de St. Andreu i en les immediacions de la carretera romana s'hi han trobat sepultures de l'època, així com en la casa dita del *Baluard*, en el Palau, va descobrir-s'hi una necròpolis romana, lo qual palesa l'existència d'un nucli, gran o petit, de població. Recents descobriments arqueològics permetran aclarir i ampliar les notícies que tenim d'aquestes èpoques. El pas del Llobregat en direcció al Papiol, la via romana el feia per sota Roca de Droc, abans de la riera de Rubí, per mitjà d'un rai o aparell flotant mogut a rem, lo qual originà 'que es donés a aquell lloc el nom d'*Aquistonsis* (aigua a rem), nom amb que es distingí el poble que es construí en aquest indret. En el segle XIV encara trobem el nom de St. Andreu d'Aigüestoses, més tard de Ses Matoses, fins que en el segle XVI va apareixent paulatinament el de la Barca, tal vegada perque aleshores el pas del riu — a desgrat de diverses tentatives oficials per construir-hi un pont — era realitzat per una barca, quins arrendataris cobraven un dret de passatge per persones i cavalleries. Ens fa creure això el que en el vol. II, fol. 22, del «Manual dels Novells Ardots», llegim que el temporal d'aigua i vent del 8 de setembre de 1457 causà greus danys, esbalsant tres arcades del pont de Sant Boi i enduent-s'en la barca de Sant Andreu de les Matoses.

La història de Sant Andreu va vinculada a la història general del Senyoriu de Castellvell. A començaments del segle XI apareix el primer senyor de Castellvell, Guillem, seguint-se la mateixa família fins Guilleuma (1206), casada amb Guillem Ramon de Montcada, El fill d'ambós, amb el que s'inicia la família dels Montcada, mor en la conquesta de Mallorca. Després d'algunes lluites, la Baronia de Castellvell passa a la casa de Foix (1311) fins que al pretendre el comte de Foix la corona d'Aragó (1396) és derrotat per Martí l'Humà i la seva muller Maria de Luna, que incorporen la Baronia de Castellvell a la corona, concedint-li més tard el privilegi de «carrer de Barcelona».

En la guerra contra Joan II, la Baronia de Castellvell fou partidària del conestable de Portugal, per qual motiu aquell la vengué a Lluís de Requesens (1458) a canvi d'una quantitat de diner que li devia. Els pobles de la Baronia protestaren inútilment tal decisió. I així entrà la família Requesens en el domini de la Baronia, fins que extingida la línia masculina d'aquella, passa a la família Fajardo (1618) del marquesat de los Vélez.

Durant la guerra de successió la Baronia corre la mateixa sort de Barcelona. Felip V ordena la total destrucció del castell de Castellvell, conegudes avui les seves runes per castell de Sant Jaume.

El Senyoriu de Castellvell passà per transmissió hereditària a la família Alvarez de Toledo, marquesos de Villafranca, continuant-se fins l'època constitucional que abolí els senyorius.

Concretant-nos ara a Sant Andreu, coneixem la seva existència l'any 1109, quan ja era parròquia.

Sabem també que els Senyors de Castellvell havien enfeudat — com era costum en l'Edat Mitjana — el terme de Sant Andreu. En 1195 posseïa aquest subfeu Guillem de Palau, al qual ja li venia dels seus antecessors. Vivien en la casa forta dita del Palau (avui coneguda per Baluard). En 1278 Gastó de Foix confirmà a Guillem de Palau en aquest subfeu, que comprenia la parròquia de St. Andreu des de Roca de Droc fins al Congost de Martorell. En 1403 aquest subfeu canvià de senyor. I en 1476 veiem que l'usdefruïta Catarina Torró.

A desgrat de ser molt reduïda la població de St. Andreu, l'església seria insuficient, ja que en 1581 el Bisbe de Barcelona dona llicència als jurats i obrers de St. Andreu d'Aquistonsis per engrandir l'església parroquial.

Pel mes de març del 1652 — i estant tot el Principat en guerra contra Felip IV — es declarà la pesta a Sant Andreu; per quin motiu fugiren tots els habitants de la parròquia, llevat dels de les cases afectades. No creiem que fossin molts els casos de pesta, puix a més de què aquesta durà oficialment pocs dies, la Baronia, per causa de la guerra estava fortament deshabitada. I per últim, tinguem en compte que el nombre d'habitants era bastant reduït, ja que en el cens que es practicà un segle més tard, any 1752, veiem com St. Andreu constava de 40 focs, amb un total de 160 habitants. A més del Rector de la parròquia, hi havia un batlle i tres regidors.

Durant el segle XIX la Baronia passà grans calamitats. En la guerra dels francesos, St. Andreu sofrí quatre invasions, en dues de les quals foren saquejades l'església i les cases del poble. Les guerres carlines també s'abateren sobre la comarca, deixant tristos records de venjances i crueltats.

Aquella històrica barca que feia el pas del Llobregat, retirada del servei quan fou un fet el pont de Molins de Rei, sigué engolida per una gran riuda a mitjans del segle passat. Trobades que foren les seves restes, el Rector de la Parroquial, que ho era Mn. Joan Mies, ordenà que la seva fusta fos aprofitada per a tallar la desaparescuda imatge del patró del poble, l'apòstol St. Andreu, qui des del seu lloc privilegiat, presideix la laboriosa i ordenada activitat de la vila de Sant Andreu de la Barca.

J. F.